SAROKARAN DI AWAZ

ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 210836300

ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਆਰਟਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ (ਆਨਰੇਰੀ)
ਦਵਿੰਦਰ ਤੂਰ
ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਮਾਸਟਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਚਾਹਲ (ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ.)
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ
ਬੀ. ਸਿੰਘ
akashdeep.1064@gmail.com

Pro-People Arts
Project Media Group
SAROKARAN DI AWAZ
29 MAPLEVIEW AVE
BRAMPTON ONTARIO
CANADA L6R 1M2
E-Mail : ppapmg@gmail.com
www.ppapmg.com

ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।

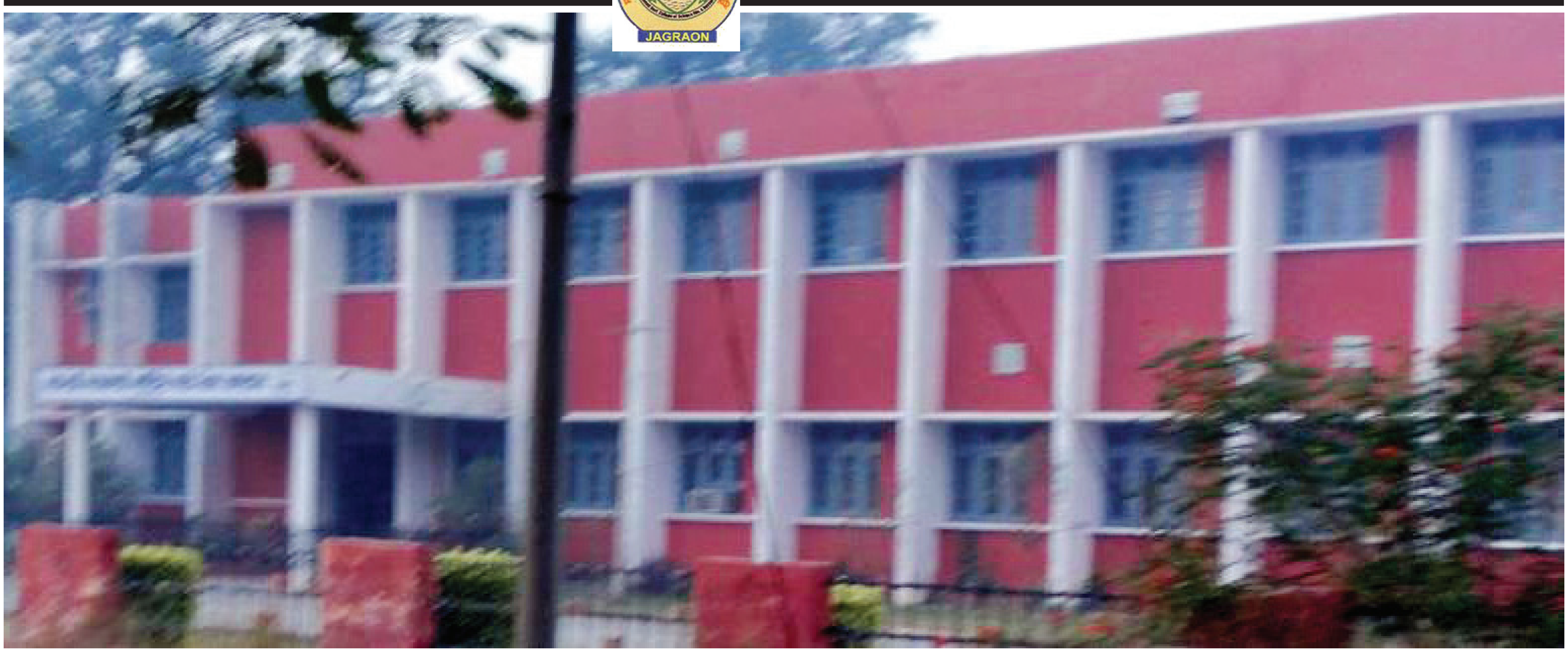

Sanmati Government College of Science Education & Research, Jagraon was established in 1968. The Jagraon town is nearly 48 Kms situated away from Ludhiana on Ludhiana-Ferozepur road. The college is on Raikot Road. The Govt. of Punjab has build this esteemed Science college for brilliant students, those who want to excel in Science stream. At present the college conducts classes for B.Sc (Med. & Non-Med.) and M.Sc (Two year Course) in Chemistry and Botany. The students of the college always figure in the university merit list. Matri Sewa Sangh,Jagraon and renowned saint Bimal Muni Maharaj Ji had put in a lot of efforts to donating 40 acres of land to the Govt of Punjab to setup the college. The College Premise have in lush up green fields and is environment friendly. The college has huge building, a canteen, water works, Botany block, Physical Education, NSS Block, Botanical garden, a stadium, conference hall, Hostel for girls and Director's Residence. Thousands of its students are occupying top positions in Administration and other professions in India and abroad.

ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜਗਰਾਓਂ ਤੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਕ ਸਨਮਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਅਦਾਰੇ ਨੇ 40 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਦਾ ਇਥੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਹੈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਲੰਬਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਿਆ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ 76 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਨੀ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਛਿੜਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਹਮੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦਾਨਸ਼ਵਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰਨਾ ਬੋਲੇਗਾ ਜਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਚ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੰਨਗੀ, ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਦਾਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਿਛਲਮੋੜੇ ਵਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਜ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਨੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ। ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘੋਲਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਹੜੇ ਇਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ’ਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਗਏ ਨੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਵਾਕਿਫ ਨੇ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਡਿਊਟੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਤਦ ਹੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਰਹੀਏ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਕਲਮ ਉਡਾਉਣੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਲਿਖੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਇਹ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਕਦਮ ਤੁਹਾਡੇ ਸਨਮਾਨ ਮੁੱਖ ਹੈ।

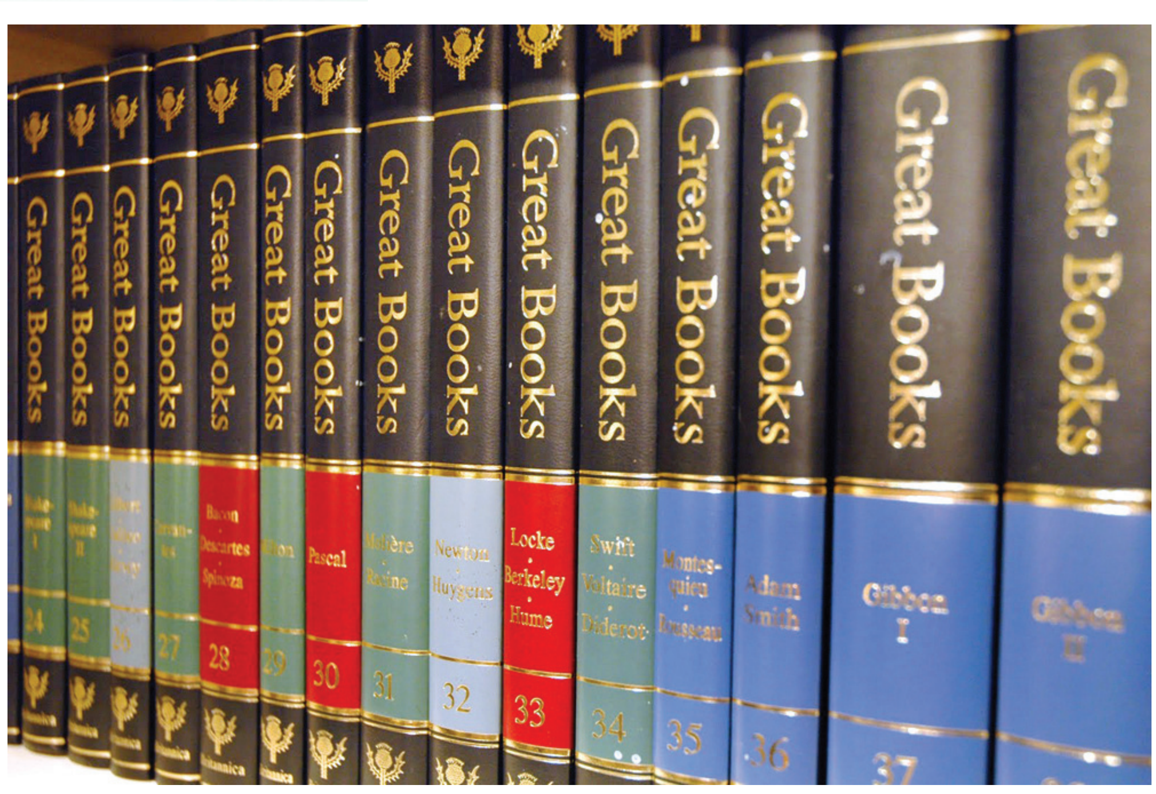

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਵਿਚਾਰ

ਵਿਗਿਆਨ 'ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ - ਅਗਿਆਤ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮੇਰੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ 'ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਬਣਦਾ ਰਹਾਂ। ਜਿਸ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਉਠਾਉਣੀ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤਹਿਤ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਸ ਅਤੀਤ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਬੜੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਘਰਾਂ, ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਬੈਠੀਏ, ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਤੇ ਅਣਹੋਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੀਏ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਜੋਕੇ ਮਾਰਕਿਟ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਲਾਲ ਮੁੜ ਸਾਨੂੰ ਜੁੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਵਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਸੱਥਾਂ, ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਚਾਹਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤਹਿਤ ਹੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

- ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ

Montage of influential scientists

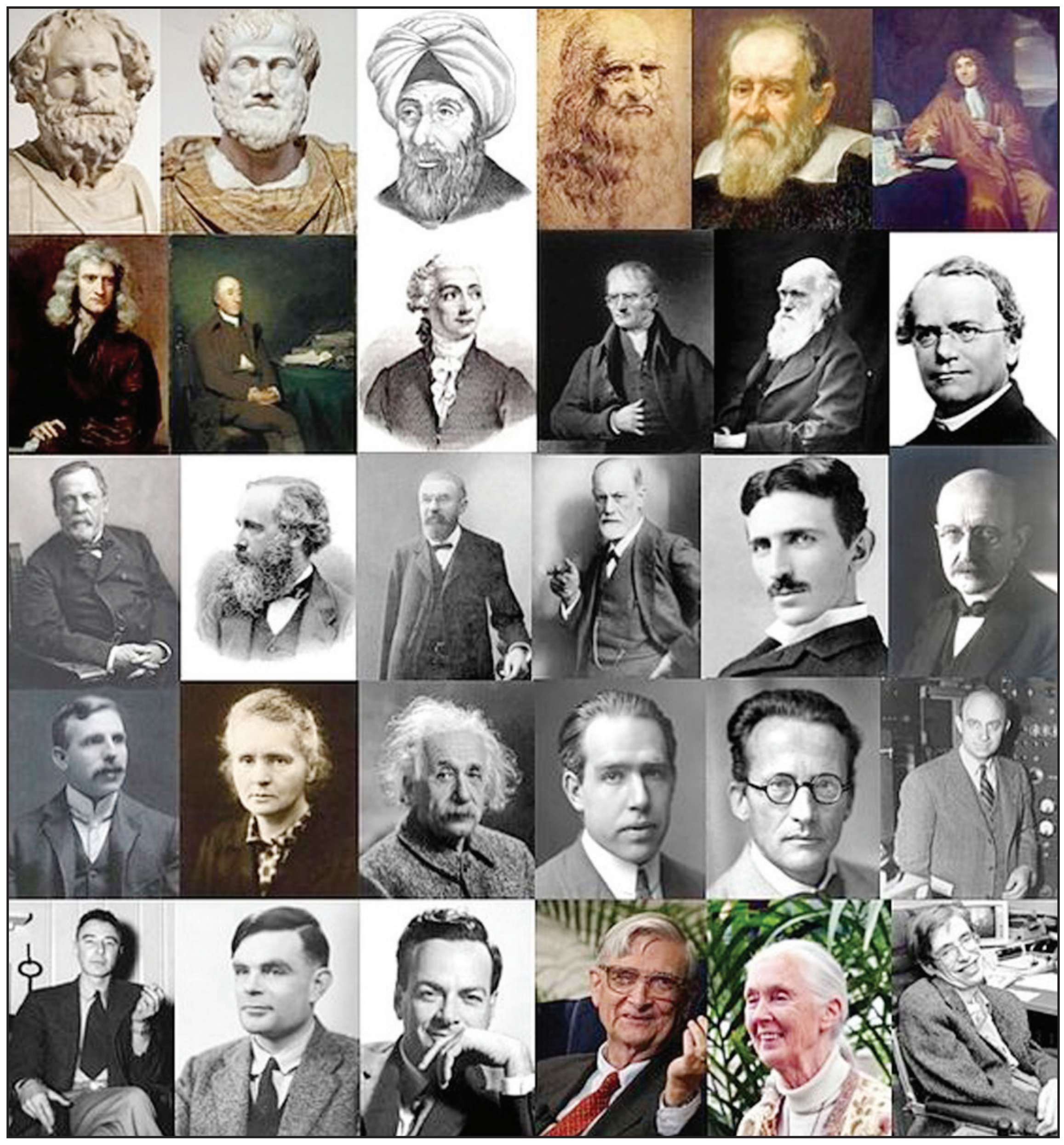

left to right: first row - Archimedes, Aristotle, Ibn al-Haytham, Leonardo da Vinci, Galileo Galilei, Antonie van Leeuwenhoek; second row - Isaac Newton, James Hutton, Antoine Lavoisier, John Dalton, Charles Darwin, Gregor Mendel; third row - Louis Pasteur, James Clerk Maxwell, Henri Poincaré, Sigmund Freud, Nikola Tesla, Max Planck; fourth row - Ernest Rutherford, Marie Curie, Albert Einstein, Niels Bohr, Erwin Schrödinger, Enrico Fermi; fifth row - J. Robert Oppenheimer, Alan Turing, Richard Feynman, E. O. Wilson, Jane Goodall, Stephen Hawking

ਇਹ ਜੋ ਉਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬੈਠੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ ਨੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਨ, ਐਲਬਰਟ ਐਨਸਟੇਨ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਮੀਰੀ-ਕਿਊਰੀ ਤੋਂ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਆਪਸੀ ਨੇੜੇ ਦਾ ਬੜਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੋਜਾਂ ਕਰਦੇ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਏ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਹ ਜੋ ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਨੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਫਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਸੀਂ ਹਰ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈਏ।

ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ 'ਚ ਬੈਠੀਏ ਅਤੇ ਚੰਦ ਪਲਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰੀਏ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਬਣੀਏ ਜੋ ਬੈਠਦੇ, ਸੋਚਦੇ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਈਏ। ਜਿਥੋਂ ਅਸੀਂ ਪਰਤ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਭੁੱਲੀਏ ਨਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ ਤੁਰਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਅਤੇ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣੀਏ।

Jagraon is a city and a municipal council in the Ludhiana district in the Indian state of Punjab. Jagraon is more than three centuries old. It has been thought by some that the city's original name was Jagar aon, meaning A place of great flooding, although this flooding has since ceased. It could also be argued that Jagraon actually derives from a source with a suffix - graon being a development of the Sanskrit Grama, meaning Village as found in the Hindi word Gaon. Jagraon is located at almost the geographical center of Punjab state, only 16 kilometres from the River Satluj. It is situated at a distance of 37 km from its district headquarter Ludhiana, 29 km from Moga, 31 km from Nakodar, 55 km from Barnala.

Jagraon is an important religious center for Sikhs, Hindus, Muslims as well as Jains. Jagraon (Jagrawan - The place of the Rais) was founded by Rai Kamaluddin father of Rai Kalha III of Raikot in 1680 AD. Gurdwara Nanaksar Sahib is one of the important places of worship for the Sikhs. Gurdwara Mehdiana Sahib is known for its unique depiction of scenes from Sikh history, especially those of atrocities committed on the Sikhs by various Mughal rulers, in the form of life-sized statues. There are also many Hindu temples in Jagraon. Muslim places of worship include the famous Khangah and the mausoleum of Mai Jeena, where a three-day annual fair, called the Roshni Mela is held in the third week of February every year. Before 1947 there was a large Muslim presence in this area.

Gurudwara Nanaksar, a gurdwara built as a memorial for of the Saint, Baba Nand Singh

The Jain temple in Jagraon is considered as one of the most holy places for Jains in the region. The temple has a peaceful ambience and lush green gardens and attracts thousands of pilgrims from the Jain community all over the world, for the annual Diksha Mahotsav in the third week of March. The old walled city, with its four gates is known locally for its Mughal period architecture. Even the local market within the walled city is known as Anarkali bazaar, after the title of a beauty at Mughal Emperor Akbar's court.

Jagraon is also the home of Late Lala Lajpat Rai, a well-known figure in the Indian Independence movement, who greatly influenced patriots and great freedom fighters like Shaheed Bhagat Singh. His house is now a municipal library. The Chiefs of Jagraon according to Major Charles Francis Massy's 'Chiefs and Families of Note in the Punjab' were the Chandravanshi Rajputs, the last being Rai Inayat Khan,the custodian of Guru Sahib's Ganga Sagar at the time of the Partition of India in 1947. Rai Aziz Ullah Khan ex-MP (MNA) in Pakistan is the grandson of Rai Inayat Khan.

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸਾਰ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਕ ਵਪਾਰ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਪਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਇੰਝ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਬੜਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਟਾਰ ਟਾਈਪ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਦੇਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਦੇਸੀ ਜਾਪਣਗੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆ ਵਸੇ ਹੋਣ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਸਿੱਧੇ ਸਾਦੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿਪਲ ਪੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਟਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਜਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਕੇ ਕਿਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਸਦਾ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਰਹੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭੈਣ ਭਰਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਬਾਤ ਪੁੱਛਣਗੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਣਗੇ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ, ਵੱਡੇ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ, ਵੱਡੇ ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਪੈਸਾ ਉਜਾੜਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਗਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਦਰਮਿਆਨੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੁਝ ਸਿਰਜਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਤੁਹਾਥੋ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ।

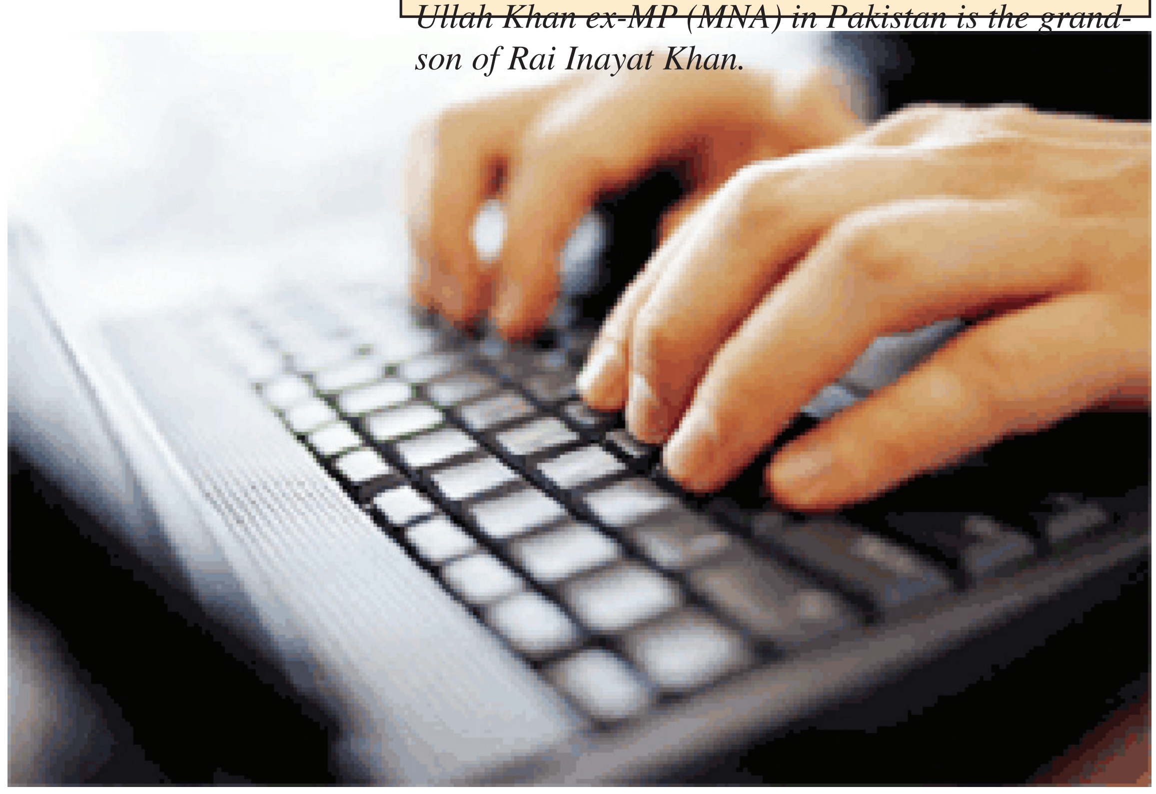

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨੇ ਬਣਾਏ ਨੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਭੁੱਲੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੱਡਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਕੰਟੀਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੈਬ ਅਟੈਂਡੈਂਸ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੇ ਦੋ ਹੋਸਟਲਾਂ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਪਣਤ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੋਸਟਲਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਤੇ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਤੁਸੀਂ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਖੜ੍ਹਕੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੰਨੇ ਵਾਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਲਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਤੁਸੀਂ ਦੂਰ ਤੱਕ ਕਿੱਤੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ 'ਚ ਚਾਹੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਉਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੰਧਾਵਾ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿੰਨੇ ਵੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਰਿੰਦਰ ਚਾਹਲ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਗੜਕਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਕਦਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਦੀ ਗੁਰੂਦੇਵ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੂਰ ਕੁਦਰਤ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਕਰਜ਼ ਮੈਂ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਹ ਮੈਂ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਤਾਰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਫਰਿਆਦ ਸਨਮਤੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਜਗਰਾਓਂ ਕਹਿ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲੈਣੀ